

Nr 1131

PRACE NAUKOWE

**Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu**

Ekonomia

Redaktorzy naukow
Bożena Borkowska
Grażyna Wrzeszcz-Kamińska

Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu
Wrocław 2006

Komitety Redakcyjny

Andrzej Matysiak (przewodniczący),
*Tadeusz Borys, Jan Lichtarski, Adam Nowicki, Zdzisław Pisz,
Waldemar Pódgórski, Wanda Ronka-Chmielowiec, Jan Skalik, Stanisław Urban*

Recenzenci

Zofia Dach, Stanisław Lis, Jacek Karwowski, Stanisław Rudolf

Redaktor Wydawnictwa

Anna Grzybowska

Korektorzy

Barbara Cibis, Teresa Wilniewicz

Projekt okładki

Beata Dębska

**Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy**

© Copyright by Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu
Wrocław 2006

PL ISSN 0324-8445

Druk i oprawa: Zakład Graficzny AE we Wrocławiu. Zam. 402/2006

Spis treści

Wstęp	7
Prof. zw. dr hab. Bożena Klimczak. Nota biograficzna	9
Prof. dr hab. Andrzej Matysiak. Nota biograficzna	11
Wojciech Gasparski: Instytucja	13
Giuseppe Calzoni: Aspekty społeczne i ekonomiczne według dwóch współczesnych ekonomistów: Wilhelma Roepkego i Giacomo Becattiniego	25
Zygmunt Tkocz: Grupy interesu. Dwie perspektywy	37
Stanisław Wykrętowicz: Samorząd akademicki a wolność nauki	49
Grażyna Wrzeszcz-Kamińska: Grupy interesu w okresie transformacji w Polsce	63
Jędrzej Chumiński: Społeczne zaplecze systemów totalitarnych – robotnicy wobec władzy komunistycznej w Polsce (1945-1989)	75
Bogusław Fiedor: Antropologiczne podstawy koncepcji zrównoważonego rozwoju z perspektywy ekonomicznej: od <i>homo oeconomicus</i> do <i>homo sustiners</i>	104
Leszek Balcerowicz: Polska droga do euro	120
Marian Noga: Próba oceny skuteczności polityki pieniężnej w Polsce	123
Magdalena Stawicka: Podatki a atrakcyjność inwestycyjna Polski na tle krajów Unii Europejskiej	132
Wacław Jarmołtowicz, Magdalena Knapińska: Polityka państwa na rynku pracy – jej przesłanki teoretyczne oraz formy realizacji w Polsce po roku 2000	143
Jerzy Rymarczyk: Działalność Światowej Organizacji Handlu – próba oceny	160
Barbara Polszakiewicz: Synchronizacja czy dezintegracja światowego cyklu koniunkturalnego?	173
Katarzyna Kuźniar: Strategia urzeczywistniania w Polsce koncepcji gospodarki opartej na wiedzy	184
Adam Hetmańczuk, Marek Natalli, Andrzej Sucholiński: Naturalna stopa procentowa a reguła Taylora	198
Maria Piotrowska: Ocena znaczenia jakości państwa	217
Paweł Kuśmierczyk: Czy ludzie szacują prawdopodobieństwa?	230

Summaries

Wojciech Gasparski: The Institution	24
Giuseppe Calzoni: Social Dimension and Economic Issues According to Two Contemporary Economists' Thought: Wilhelm Roepke's and Giacomo Becattini's	36
Zygmunt Tkocz: Interest Groups. Two Perspectives	48
Stanisław Wykrętowicz: Academic Self Government and the Freedom of Science	62
Grażyna Wrzeszcz-Kamińska: Interest Groups in Transformation Time in Poland	74
Jędrzej Chumiński: The Social Background of Totalitarian Systems – Work- people in Relation to the Communist Authority in Poland (1945-1989)	103
Bogusław Fiedor: Anthropological Foundations of Sustainable Develop- ment Concept From the Economic Perspective: From Homo Oeconomicus to Homo Sustinens	119
Leszek Balcerowicz: The Polish Way to Euro	122
Marian Noga: Attempt to Assessment of Effective Monetary Policy in Poland	131
Magdalena Stawicka: Taxes and Investment Attractiveness in the Coun- tries of the European Union and in Poland	142
Wacław Jarmońtowicz, Magdalena Knapińska: Labour Market Policy – Theory and Realisation in Poland after the Year 2000	159
Jerzy Rymarczyk: The World Trade Organisation Activity – An Opinion Summary	172
Barbara Polaszkiewicz: Synchronisation or Disintegration of a World Bu- siness Cycle?	183
Katarzyna Kuźniar: The Strategy of Realising Knowledge-based Economy Idea in Poland	197
Adam Hetmańczyk, Marek Natalli, Andrzej Sucholiński: Natural Rate of Interest and the Taylor Rule	216
Maria Piotrowska: How is Governance Important?	229
Paweł Kuśmierczyk: Do people Assess Probabilities?	238

Wstęp

Przedstawiamy Czytelnikom zbiór referatów, które zostaną wygłoszone w dniach 19-20 września 2006 r. we Wrocławiu na konferencji zorganizowanej przez Instytut Ekonomii Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Referaty te zostały przygotowane przede wszystkim dla uczczenia jubileuszu 40-lecia pracy naukowej i dydaktycznej prof. zw. dr hab. Bożeny Klimczak i prof. dra hab. Andrzeja Matysiaka. Dlatego też prezentacja tych prac została poprzedzona notami biograficznymi Jubilatów.

W bieżącym roku obchodzimy także 15-lecie działania Instytutu Ekonomii pod rządami nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, wprowadzającej zasadę powoływania dyrektora instytutu i kierowników katedr po zasięgnięciu opinii pracowników. Obecnie Instytut Ekonomii, którego dyrektorem jest prof. zw. dr hab. Bogusław Fiedor, tworzą cztery katedry: Mikroekonomii i Ekonomii Instytucjonalnej (kierowana przez prof. zw. dr hab. Bożenę Klimczak), Makroekonomii (kierowana przez prof. zw. dra hab. Mariana Nogę), Ekonomii Matematycznej (kierowana przez prof. zw. dra hab. Stefana Forlicza) oraz Ekonomii Ekologicznej (kierowana przez dra hab. Andrzeja Graczyka).

Ze względu na jubileuszowy charakter konferencji jej uczestnikom zaproponowano ogólny temat „ekonomia”. Dlatego też wśród prezentowanych prac Czytelnik znajdzie referaty poświęcone zagadnieniom ekonomicznym i społecznym mieszczącym się na ogół w problematyce zainteresowań Jubilatów oraz zespołów badawczych Instytutu Ekonomii.

Niniejszą publikację otwierają artykuły poświęcone zagadnieniom ekonomicznym i społecznym w aspekcie instytucjonalnym. W problematykę instytucji wprowadza Czytelników referat Wojciecha Gasparskiego z Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego, omawiający m.in. pojęcie instytucji w ujęciu socjologicznym i ekonomii instytucjonalnej oraz organizację jako instytucję i jej kontekst aksjologiczny. O znaczeniu instytucji politycznych i otoczenia społecznego w kształtowaniu porządku ekonomicznego traktuje referat Giuseppe Calzoniego z Uniwersytetu w Perugii. Trzy kolejne referaty zostały poświęcone problematyce grup interesu. Zygmunt Tkocz z Uniwersytetu w Odense analizuje instytucjonalne przesłanki grup interesu w USA oraz w Europie, a także zwraca uwagę na tworzenie się nowych grup interesu wpływających na decyzje polityczno-ekonomiczne w Unii Europejskiej. Referat Stanisława Wykrętowicza z Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu jest poświęcony działalności samorządu akademickiego w kontekście wolności nauki. Natomiast Grażyna Wrzeszcz-Kamińska z Instytutu Ekonomii podejmuje problematykę działania grup interesu w

okresie transformacji w Polsce. O społecznych przesłankach kształtowania się systemów totalitarnych traktuje referat Jędrzeja Chumińskiego z Katedry Historii Gospodarczej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. W kolejnym referacie, którego autorem jest Bogusław Fiedor, rozważane jest zagadnienie trwałego rozwoju z perspektywy różnych aspektów ludzkiej cywilizacji.

Następna grupa referatów została poświęcona problemom makroekonomicznym. O polskiej drodze do strefy euro pisze Leszek Balcerowicz. Natomiast Marian Noga podejmuje próbę oceny skuteczności polityki pieniężnej w Polsce. Problem zależności pomiędzy systemem podatkowym a atrakcyjnością inwestycyjną krajów Unii Europejskiej rozważa Magdalena Stawicka z Instytutu Ekonomii. Teoretycznym rozważaniom na temat polityki państwa na rynku pracy jest poświęcony referat autorstwa Wacława Jarmołowicza i Magdaleny Knapińskiej z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Działalność Światowej Organizacji Handlu jest przedmiotem rozważań kolejnego referatu – Jerzego Rymarczyka z Instytutu Ekonomii, w którym autor krytycznie ocenia działalność tej organizacji. Zagadnieniu identyfikacji światowego cyklu koniunkturalnego w okresie poprzedzającym II wojnę światową oraz we współczesnej gospodarce poświęcony jest artykuł Barbary Polszakiewicz z Uniwersytetu w Toruniu.

O koncepcji gospodarki opartej na wiedzy i urzeczywistnianiu tej koncepcji w Polsce traktuje referat Katarzyny Kuźniar z Instytutu Ekonomii. Z kolei Adam Hetmańczuk oraz Marek Natalli i Andrzej Sucholiński z Instytutu Ekonomii rozważają zagadnienia naturalnej stopy procentowej i reguły Taylora, wykazując, że są to zagadnienia tylko pozornie odległe.

Niniejszą publikację kończą dwa referaty pracowników Instytutu Ekonomii: Marii Piotrowskiej podejmującej próbę oceny jakości państwa oraz Pawła Kuśmierczyka omawiającego modele podejmowania decyzji przez podmioty gospodarcze.

Wydaje się, że szeroki, interdyscyplinarny charakter zagadnień rozważanych w prezentowanych referatach będzie stanowić podstawę interdyscyplinarnej dyskusji naukowej.

*Bożena Borkowska
Grażyna Wrzeszcz-Kamińska*

Prof. zw. dr hab. Bożena Klimczak

Nota biograficzna

Bożena Klimczak jest z urodzenia poznanianką. Od roku 1951 mieszka we Wrocławiu, gdzie w 1961 r. podjęła studia w Wyższej Szkole Ekonomicznej. Po obronie pracy magisterskiej w 1966 r. rozpoczęła pracę w Katedrze Ekonomii Politycznej naszej uczelni. Tytuł doktorski uzyskała w 1972 r. na podstawie rozprawy, której przedmiotem były problemy obrotu ziemią w gospodarce chłopskiej. Kolejny etap w rozwoju kariery naukowej Bożeny Klimczak był związany z podjęciem badań koordynowanych przez Instytut Planowania w Warszawie, dotyczących funkcjonowania przedsiębiorstw w gospodarce planowanej. Badania te stały się podstawą rozprawy habilitacyjnej pt. „Państwowa regulacja makroproporcji podziału dochodu narodowego w przedsiębiorstwach socjalistycznych”, na podstawie której w 1987 r. Bożena Klimczak uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych. Tytuł profesora nauk ekonomicznych uzyskała w 1997 roku. Obecnie jest profesorem zwyczajnym w Instytucie Ekonomii Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, gdzie od 1991 r. pełni funkcję kierownika Katedry Mikroekonomii (od 2003 r. Katedry Mikroekonomii i Ekonomii Instytucjonalnej).

Pod opieką profesor Klimczak w Katedrze zrealizowano m.in.:

- Trzy projekty badawcze zlecone przez KBN, zakończone monografiami „Ekonomiczne skutki prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych” (1993), „Mikroekonomiczne studium przedsiębiorstw w procesie prywatyzacji” (1997) oraz „Samorząd gospodarczy i zawodowy w procesie kształtowania się ładu rynkowego w Polsce” (2001). Ostatnia praca została wyróżniona w 2002 r. Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.
- Dwa projekty dydaktyczne TEMPUS, „Marche et organisation économique” (1990-1991) oraz „European Integration and Transformation in Poland” (1994-1997). Projekt ten został zrealizowany wspólnie z Andrzejem Baborskim, Zdzisławem Piszem i Leonem Olszewskim, a Bożena Klimczak była kontraktorem.

Od wielu lat zainteresowania naukowe i prace badawcze Bożeny Klimczak koncentrują się na zagadnieniach przemian instytucjonalnych w okresie transformacji i ich aspektów etycznych. Ich efektem były: monografia „Etyka gospodarcza” (1996) wyróżniona nagrodą im. Edwarda Lipińskiego, podręcznik „Etyczne otoczenie rynku kapitałowego” (1997) oraz liczne artykuły i referaty.

Bożena Klimczak jest autorką lub współautorką podręczników akademickich: „Mikroekonomia” (7 wydań), „Mikroekonomia – ćwiczenia (wspólnie z Bożeną Borkowską) i „Mikroekonomia – studia przypadków (2003; 2006 współredakcja z Andrzejem Matysiakiem). Uczestniczyła (wraz z 300 autorami) w redagowaniu

monumentalnej „Księgi Dziesięciolecia Polski Niepodległej”, wydanej w 2001 r., w której zamieściła opracowanie „Drogi przekształceń własnościowych polskiej gospodarki”.

Pod kierunkiem Bożeny Klimczak zostały przygotowane 4 rozprawy doktorskie, a kolejne rozprawy doktorskie i habilitacyjne są zaawansowane. Profesor opiniuje i recenzuje prace wydawnicze, prace doktorskie (wydała 11 opinii) i prace habilitacyjne (4 recenzje).

Działalność zawodową w Akademii Ekonomicznej Bożena Klimczak łączy z działalnością organizacyjną. Była przewodniczącą Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów (1992-1994), działała w Uczelnianej Komisji NSZZ „Solidarność” (1991-1995), z którą we współpracy zorganizowała w 1991 r. konferencję naukową nt. „Współczesne problemy Polski w świetle katolickiej nauki społecznej”. Od roku 1997 przez dwie kadencje uczestniczyła w pracach Senackiej Komisji Budżetowej. Obecnie reprezentuje w Senacie uczelnianą organizację NSZZ „Solidarność”.

Bożena Klimczak działa również na rzecz środowiska akademickiego. Jest członkiem trzech towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Polskiego Towarzystwa Prakseologicznego oraz Stowarzyszenia Etyki Biznesu. W Polskim Towarzystwie Ekonomicznym pełniła funkcję prezesa Wrocławskiego Oddziału PTE (w kadencjach 1993-1997 i 1997-2000) i członka Zarządu Krajowego PTE (w latach 1993-2000), członka Rady Naukowej (od 2001 r.). Obecnie jest członkiem Zarządu Krajowego PTE i prezesem Wrocławskiego Oddziału PTE. Jest także założycielem Stowarzyszenia Etyki Biznesu, członkiem Rady Programowej tego Stowarzyszenia, a od 2004 r. przewodniczącą Rady Programowej. Pełniła także funkcję przewodniczącej Rady Naukowej Strategii Województwa Dolnośląskiego (1999-2001).

Prof. dr hab. Andrzej Matysiak

Nota biograficzna

Andrzej Matysiak urodził się 1 października 1942 r. w Bajerzu. W roku 1960 podjął studia na Wydziale Ogólnoekonomicznym w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu. Dyplom magistra ekonomii uzyskał w 1965 r., a w 1966 r. podjął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Ekonomii Politycznej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu. Tytuł doktora nauk ekonomicznych Andrzej Matysiak uzyskał w 1974 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Warunki efektywnej produkcji nowych wyrobów w przedsiębiorstwie przemysłowym”. W roku 1985, na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. „Mechanizm tworzenia akumulacji w gospodarce socjalistycznej”, Andrzej Matysiak uzyskał stopień doktora habilitowanego. W roku 1986 rozpoczął pracę w Instytucie Ekonomii Politycznej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. W latach 1986-1990 pełnił funkcję kierownika Zakładu Ekonomii Politycznej Socjalizmu, a następnie kierownika Katedry Mikroekonomii (do 1991). W roku 1992 został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Mikroekonomii, a w 2002 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego. Od marca 2005 r. jest kierownikiem Katedry Mikroekonomii na Wydziale Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Akademii Ekonomicznej w Jelenie Górze.

Andrzej Matysiak jest autorem lub współautorem wielu prac naukowych, które dotyczą następujących zagadnień:

- funkcjonowanie gospodarki centralnie planowanej,
- reformowanie systemu gospodarki socjalistycznej,
- transformacja gospodarcza i kształtowanie się ładu rynkowego w Polsce,
- teoria kapitału społecznego.

Profesor prowadził zajęcia dydaktyczne we wszystkich formach, od ćwiczeń do wykładów i seminariów z ekonomii. Ostatnio prowadził wykłady z metodologii ekonomii na studiach doktoranckich. Za osiągnięcia w dziedzinie dydaktyki Andrzej Matysiak otrzymał zespołową nagrodę Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki, stopnia drugiego w 1974 r. oraz stopnia trzeciego w 1978 roku. Profesor był współautorem podręczników z ekonomii politycznej socjalizmu oraz z ekonomiki jakości. Pod jego kierunkiem około 80 studentów przygotowało prace dyplomowe i magisterskie. Andrzej Matysiak był promotorem prac doktorskich, recenzentem prac doktorskich i prac habilitacyjnych oraz licznych publikacji naukowych i badawczych (KBN).

Pracę naukową i dydaktyczną Andrzej Matysiak łączy z działalnością organizacyjną w Akademii Ekonomicznej (był wieloletnim przewodniczącym Senackiej Komisji Wydawniczej), a także z działalnością na rzecz środowiska akademickiego. W latach 1989-2001 był wiceprezesem Wrocławskiego Oddziału PTE. W roku 2001 został ponownie wybrany do Rady Naukowej PTE. W roku 2000 został przewodniczącym Komisji Nauk Ekonomicznych Oddziału Wrocławskiego Polskiej Akademii Nauk.